

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН


Тема № 7:

ПСИХОЛОГІЧНА ТА ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА

Дніпро – 2021

План:

1. Поняття психологічної культури юриста.
2. Пізнавальна сфера діяльності юриста.
3. Емоційно-вольова сфера діяльності юриста.
4. Індивідуально-психологічні особливості юриста.
5. Естетика, правова естетика і естетична культура юриста.
6. Форми прояву естетичної культури юриста.
7. Службовий етикет юриста.
8. Зовнішній вигляд юриста.
9. Вимоги до дизайну й ергономіки в юридичних установах.



1. Поняття психологічної культури юриста.

Психологічна культура юриста – це органічна єдність психологічної освіченості (знань, навичок, прийомів автотренінгу, саморегуляції тощо), волі, відповідних професійно-психологічних якостей, які чинять ефективний вплив на розв’язання правових ситуацій.

Стосовно роботи з людьми психологічна культура юриста виявляється на двох рівнях:

ЕКСПЕКТАЦІЯ

ЕМПАТІЯ

**В моральному виборі існує подвійна
детермінація:**

несвідоме

передсвідоме

свідоме

підсвідоме

надсвідоме



2. Пізнавальна сфера діяльності юриста.

Увага виконує *три* головні функції

спрямованість
діяльності

зосередження та
заглиблення в
діяльність

контроль та
регуляція
діяльності

Під *спрямованістю* розуміють вибірковий характер психічної діяльності, мимовільний чи довільний вибір її об'єктів.

Пізнавальна діяльність включає

відчуття

сприймання

уявлення

думка

це діалектичний шлях
пізнання

Теоретичне значення психологічних законів мислення пов'язане з наближенням до розв'язання широкого кола питань, які завжди цікавили людство.

Серед них головними є:

➔ **Проблема розкриття природи людини**

➔ **Питання про істинність наших знань**

➔ **Проблема механізмів вільної поведінки людини**



3. Емоційно-вольова сфера діяльності юриста.

Почуття пов'язані з усіма сферами нашої психіки:

з відчуттями та сприйманнями (нам подобаються певні кольори, форми, запахи, які викликають у нас позитивні емоції);

з пам'яттю (відтворюючи ті чи інші повідомлення, ми нібито заново переживаємо емоції, які їх супроводжують; крім того, емоційне забарвлення повідомлення впливає на ефективність його запам'ятовування);

з уявою, з уявленнями про майбутнє (нас охоплює жах, коли ми уявляємо, яку загрозу для світу несе ядерна бомба, тероризм тощо).

Емоції – це відносно короткочасні переживання, які носять чітко виражений ситуативний характер, тобто зв'язані зі ставленням людини до ситуацій, що виникають, або можливих ситуацій, до своєї діяльності, до конкретних вчинків. **Емоції** – конкретна форма переживання почуттів.

Почуття, на відміну від емоцій, – це стійкі переживання, у яких виражається емоційне ставлення людини до певного об'єкта (суб'єкта): людини, сім'ї, класу, школи, художнього твору, мистецтва, Батьківщини.

На відміну від емоцій, почуття є більш стійкими. Іншими характерними ознаками почуттів є:

▶ Предметність («прив'язаність» до певного об'єкта чи суб'єкта). Предмети, явища, люди, на які спрямована практична і теоретична діяльність людини і які при цьому викликають у неї емоційне ставлення – об'єкти (предмети) почуттів.

▶ Суб'єктність почуттів, невіддільність від їх носія (особистості).

▶ Інтимний характер почуттів. Оскільки вони належать внутрішньому світу людини, а тому важко піддаються вивченню.

▶ Полярність, яка полягає в тому, що завжди можна назвати позитивні та негативні почуття (наприклад, задоволення – незадоволення, любов – ненависть, радість – смуток тощо).

▶ Амбівалентність (подвійність). Причиною існування подвійних почуттів є багатогранність предметів та явищ дійсності, у зв'язку з чим ставлення людини до них не вичерпуються одним якимось елементарним відношенням.



4. Індивідуально-психологічні особливості юриста.

Темперамент – це індивідуально-своєрідні властивості психіки, які визначають динаміку психічної діяльності, однаково виявляються в різноманітній діяльності незалежно від її змісту, цілей, мотивів і залишаються постійними в зрілому віці.

Властивості темпераменту є тими природними властивостями, які визначають динамічну сторону психічної діяльності людини, а саме:

швидкість виникнення психічних процесів та їх стійкість (швидкість запам'ятовування, тривалість уваги);

психічний *темп і ритм* (швидкість виконання певних дій);

інтенсивність психічних процесів (сила почуттів, активність волі);

спрямованість психічної діяльності на певні об'єкти (бажання контактувати з новими людьми, прагнення нових вражень).

ТИПИ ТЕМПЕРАМЕНТІВ

```
graph TD; A[ТИПИ ТЕМПЕРАМЕНТІВ] --> B[холерик]; A --> C[флегматик]; A --> D[меланхолік]; A --> E[сангвінік];
```

холерик

флегматик

меланхолік

сангвінік

Характер – це сукупність стійких індивідуальних особливостей особистості, які складаються і виявляються в діяльності та спілкуванні, зумовлюючи типові для неї способи поведінки.


Характер – це індивідуальне поєднання найбільш стійких, істотних особливостей особистості, які визначають ставлення:

до самого себе (міра вимогливості, критичності, самооцінка);

до інших людей (індивідуалізм або колективізм, егоїзм або альтруїзм, жорстокість або доброта, грубість або ввічливість тощо);

до дорученої справи (лінь або працьовитість, акуратність, відповідальність або безвідповідальність, організованість);

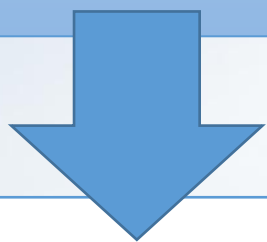
у характері відображаються вольові якості, (готовність долати неприємності, душевний та фізичний біль, наполегливість, самостійність, рішучість, дисциплінованість).



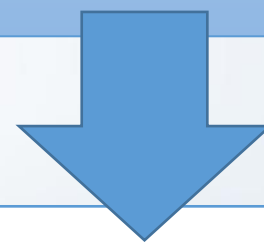
5. Естетика, правова естетика і естетична культура юриста.

Естетика (від грец. Aisthetikos – здатний відчувати) – це розділ філософії, що вивчає загальні принципи сприйняття, оцінки, творення людиною навколишнього світу з позиції його гармонії і краси.

В естетиці можна виділити дві основні сфери явищ:



естетичного як
специфічний прояв
ціннісного
ставлення людини
до світу («філософія
прекрасного»);



художньої
діяльності людей
(«філософія
мистецтва»).

Правова естетика – це система знань про вимоги до зовнішньої сторони діяльності юриста і їх ролі в досягненні позитивних результатів в процесі професійної діяльності.

Основу правової естетики складає **естетична культура юриста** – це система естетичних поглядів, умінь і навичок, що виражають ступінь оволодіння прекрасним і виявляються в поведінці правоохоронця під час виконання своїх професійних повноважень.

Зміст естетичної культури юриста:

естетична свідомість: естетичні почуття, ідеї, настанови, смак;

естетичні відносини: естетична взаємодія, конфлікт, авторитет, репутація «естета»;

естетична поведінка: естетичний вчинок, наслідки, практика.

ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА ВІДОБРАЖАЄТЬСЯ В:

нааявності естетичних знань: про прекрасне в природі, літературі, театрі, музиці, поезії, живопису;

перетворення естетичних знань у естетичне переконання, уміння естетично оцінювати як твори мистецтва, так і професійний обов'язок;

вміти «красиво» говорити, організовувати роботу, спілкуватися з колегами і клієнтами відповідно до естетичних знань і переконань (естетика поведінки, мови, одягу, робочого місця, документів та ін.).

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЕСТЕТИЧНУ КУЛЬТУРУ ЮРИСТА:

умови і явища навколишньої дійсності, створені природою і людиною;

специфіка професійної діяльності, що потребує врахування «законів краси»;

внутрішня і зовнішня естетична культура колег і клієнтів;

твори мистецтва, що викликають переживання і створюють відповідні психофізіологічні настрої.



6. Форми прояву естетичної культури юриста.

Форми прояву естетичної культури юриста є елементи зовнішньої сторони його естетичної культури (манери поведінки, зовнішній вигляд, правові символи), що обумовлені внутрішнім, моральним змістом і

Внутрішня культура правоохоронця виявляється в таких основних її зовнішня формах:

манерах поведінки;

культури мовлення;

культури зовнішнього вигляду;

культури організації робочого місця;

культури підготовки документів.

Манера поведінки пов'язана з його психофізіологічними особливостями і є невербальним засобом спілкування:

мовна (голос, його тембр, інтонація);

рухова (міміка, жести, рухи тіла);

слухова (вміння слухати і чути);

зорова (погляд).

6. Службовий етикет юриста.

Етикет (фр. 'etiquette – ярлик, етикетка) – стійкий порядок поведінки, що виражає зовнішній зміст принципів моралі і складається з правил ввічливого обходження в суспільстві (манери, одяг та ін.).

Службовий етикет юриста – стійкий порядок його поведінки при виконанні службових повноважень, що виражає зовнішній зміст принципів моралі, що складається з правил обходження (манери, форми звертання і вітання, одяг та ін.).

Основне етично-естетичне правило службового етикету – почуття такту.
Почуття такту – стан емоційного співпереживання з кожним з учасників рішення юридичної справи.

Почуття такту має виявлятися в різних формах ділового спілкування юриста:

повсякденний службовий контакт (прийом відвідувачів, відвідування громадян за місцем проживання, участь у нарадах, засіданнях і т.д.);

специфічні форми службового контакту (керівник і підлеглі, між колегами);

екстремальні форми контакту (під час обшуку, затримання тощо);

невербальні і неспецифічні форми контакту (телефон, ділове листування, виступи по радіо, телебаченню тощо).

Форми ділового спілкування юриста вимагають своїх принципів, правил і норм, які доповнюють відчуття такту:

коректність	стриманість у словах і манерах, виключення зайвих питань, надмірної наполегливості і т.п.;
важливість	зовнішній прояв доброзичливості, звернення на ім'я та батькові, душевне розташування;
люб'язність	готовність надати послугу нужденному;
точність	своєчасність виконання обіцяного або дорученої справи;
самоорганізованість	планування роботи та виконання її в зазначені терміни та ін.

Варто зосередити увагу на рекомендаціях Д. Карнегі, які також мають значення для юридичного етикету:

розвивайте у собі глибоке ділове бажання до оволодіння принципами людських стосунків;

проявляйте широкий інтерес до інших людей, усміхайтесь;

пам'ятайте, що для людини звучання її імені - саме солодке і саме важливе звучання людської мови;

будьте добрим слухачем, заохочуйте інших розповідати вам про себе;

ведіть розмову у колі інтересів вашого співрозмовника;

давайте людям відчувати їх значимість у роботі, єдиний спосіб досягти найкращого результату у суперечці, - це ухилитись від суперечки;

проявляйте повагу до думок інших, ніколи не говоріть людині, що вона неправа;

якщо ви неправі, приймайте це одразу і щиросердно;

спочатку покажіть своє дружнє ставлення;

нехай ваш співрозмовник від самого початку буде вимушений відповідати вам ствердно;

постарайтесь, щоб ваш співрозмовник говорив більше, ніж ви; нехай ваш співрозмовник відчує, що ідея належить йому;

чесно прагніть стати на точку зору іншого; виявляйте співчуття до думок і бажань інших людей; надавайте своїм ідеям наочності, інсценізуйте їх;

починайте з похвали і щирого визнання достоїнств людини, звертаючи увагу людей на їх помилки, робіть це у побіжній формі;

перш ніж критикувати іншого, скажіть про свої власні помилки;

порушуйте питання замість того, щоб віддавати накази;

давайте людині можливість зберегти своє обличчя;

хваліть людину за кожен навіть скромний успіх і будьте при цьому щирі у своєму визнанні та щедрі у похвалах;

створіть людині добре ім'я, щоб вона стала жити у відповідності з ним;
робіть так, щоб було приємно виконувати те, що ви хочете.

7. Зовнішній вигляд юриста.

*"Зустрічають по одягу,
проводжають по розуму".*



8. Вимоги до дизайну й ергономіки в юридичних установах.

Основні вимоги, які пред'являються до кабінету:

достатні розміри приміщення;

необхідна освітленість і правильне її поєднання із забарвленням приміщення;

можливість регулювання мікроклімату;

спокійна обстановка та ін.